

PRED ZIDOM IN ONKRAJ

France Vurnik

ZGUBLJENOST

Zgubljenost je bolezen,
ki je ne ozdraviš;

kajti zgubljen si,
če ti ni za kozarec pelinkovca,
ko greš mimo hrama,
če se na daleč izogneš prijatelju,
ker nočeš slišati odkritih besed,
če ti ni, da bi se nasmehnil otroku,
ki vidi v nastajajočem bloku polževe hišice,
če se izmikaš vabečim ženinim rokam,
če te ne zvabi pot čez Rožnik v sončnem popoldnevu
in ti ni mar vsaj za bežno vrnitev na polje
svoje mladosti

in v nezavzeto mestoce majhnih zarot,
po katerem so razsute stopinje mladostnih želja,
če te ne mika več pogled na Triglav
in ne možnosti domišljije,
ki bi se sprostile na njegovih pečinah,
in če ti je samo še do teme,
v kateri se zgubiš
in dokončno obmiruješ,

tedaj si zgubljen,
ker se ne zamisliš
in več ne premisliš,
zakaj je prišla ta bolezen nadte,
niti ne ugotoviš,
če si jo našel
in če gre za epidemijo
in nikoli več ne boš imel želja
videti možnosti onkraj zidu
in tvoje življenje bo utonilo
v neskončni temi molka,
ki je najstrašnejši nič vseh ničev
in pekel in kazen —

nositi neizgovorjene besede v sebi,
ki te žgo,
ki te razkrajajo
kot deroča voda nezavarovano zemljo.

Pojdi proč
in hodi, hodi, hodi
brez cilja,
kamorkoli,
samo hodi,
da te zažeja
po omamni pijači,
po prijateljski besedi,
po ženini vablljivosti,
po polju mladostnih prividov,
po možnostih onkraj zidu

in po besedi,
po njenem zvenu,
po njeni resnici,
da ne utoneš v temi,
ki je najstrašnejša,

ker je molk,
ker je samota,
ker je praznina,
ker postaneš samo še del težke zemlje,
ne pa snovanje,
za kar ti je bilo dano
življenje.

PRED ZIDOM

Zdaj si dokončno tu —
pred zidom,
ki zapira vse poti.

Visok je,
strašansko visok,
sezidale so ga spretne,
domiselne, lokave, prebrisane,

tisočkrat neuničljive roke
z veletokom varljivih besed:
strašni, nevidni zid
s prežečimi očmi,
s kremplji,
ki drhte od nestrpnosti
v čakanju,
da se zaženeš v ta zid
in da te zgrabijo,
zgrabijo kot hijene,
da potrdijo svojo nepogrešljivost
v skalovju
tega prežečega
in grozečega zidu.

Naselil se je v skorjo možganov,
pod kožo se je zrinil
kot gnusni črv,
v srcu se plazi
kot s strupom nasičeni gad,
v očeh ga nosimo
kot težak zastor teme,
da ne vidimo
svetlih obzorij možnosti
onkraj tega prežečega,
grozečega zidu:
konice prstov je otrdel,
da je roka težka, groba,
kadar segamo v roke
bivšim prijateljem,
ali ko se dotikamo
bokov oddaljenih žena,
ki bi želele biti blizu, blizu;
grozeči zid,
ki zapiraš vse poti,
zastrupil si tudi kri,
da je ne izčistijo več
potoki materinih solza.

Kot zver v kletki
tekam v krogu steklene ječe.

Kje ste ljudje?

Več ne morem.

Tudi v glas se je naselil
prežeči, grozeči zid.

Niti prositi
ne morem več.

Vsi smo ujeti v oči
tega grozečega zidu
in kot kuga
se je naselil
v naš pogled,
kri, srce, možgane...

In v naš glas,
da se ne moremo dogovoriti,
kaj bi ukrenili,
kaj bi vendarle ukrenili.

ONKRAJ

Onkraj zidu ni Koromandija
niti obljubljena dežela Kanaan
niti pokrajina večne pomladi,
sploh nič lepšega ali opojnega
ni onkraj zidu.

Tamkaj nas čaka veliko garanje,
ki mu mora vsakdo sam najti smisel
iz lastnih pobud.
Tam je neskončen red
in pravičnost s tehtnico, občutljivo za miligrame,
tam ni kalupov
in v orožje okovanih ideologij,
ampak neskončne možnosti
za sproščujoča iskanja
in neslutena snovanja,
tam ni obremenjenosti z grabežem in kremplji egoizma:
razsoden občutek za mero je tamkaj
večno sijoče sonce,

ki ogreva človekov pogled
in stisk rok
in ni razlogov
za zapiranje kakršnihkoli besed
v molk;
in obilo možnosti je tam,
ki si jih lahko izsanja
množica človeških src
in za katere še nismo doživeli prividov
in ne iznašli besed,
ki bi opisale možnosti
te neobjavljene dežele.

ČISTE OBLIKE

Nikoli ne bomo dosegli
čistih oblik,
ki pomenijo
 polnost in skladnost,
 umirjenost in razsodnost,
 neokrnjenost in lepoto.
Preveč strasti in vezanosti
hromi našega duha.

O, da bi zaznal
vsaj trenutek
tega pomirjujočega
zvenenja v sebi
in ga ujel v besedo,
njen zvok,
njen smisel
in ga prepustil vsem,
ki jih žeja po njem.

In od tod naprej
v nova iskanja
 svetlih tonov
 in zvonečih barv
 in poravnave z življenjem
 brez vsiljenih besed in predmetov,
 ki jemljejo čistost oblikam,
kakršne iščemo.